

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародної електронної комерції
та готельно-ресторанної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
доц. Пантелеймонов А.В.

2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Організація туристичної діяльності

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

галузь знань **24 Сфера обслуговування»**

спеціальність **241 «Готельно-ресторанна справа»**

освітня програма **«Готельно-ресторанна справа»**

вид дисципліни **за вибором**

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ 2018 року, протокол № ____

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

канд. екон. наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Гапоненко Г.І.

Програму схвалено на засіданні кафедри
міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

Протокол від _____ 2018 року № ____

В.О. завідувача кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної
справи

_____ Н.І. Данько
(підпис)

Програму погоджено методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від _____ 2018 року № ____

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

_____ Л.І. Григорова-Беренда
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Організація туристичної діяльності” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування комплексного уявлення про найважливіші принципи діяльності туристичних підприємств, надання студентам знань з історії, теорії і практики туристичної діяльності, що включає визначення місця туризму в сфері послуг, умов та факторів розвитку різних видів туристичної діяльності, ознайомлення з технологіями організації туристичної подорожі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- розкриття основних теоретичних понять і визначень, пов'язаних із туристичною діяльністю;
- дослідження культурно-історичного та соціально-економічного значення туризму в розвитку суспільства;
- аналіз правових засад діяльності туристичних організацій;
- ознайомлення з мережею туристичних організацій України;
- формування уявлень про форми та види маршрутів і турів;
- вироблення практичних навичок розробки програм перебування туристів;
- загальна характеристика професійної діяльності в туристичній галузі.

1.3. Кількість кредитів

3 кредити

1.4. Загальна кількість годин

90 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
6-й	-
Лекції	
30 год.	-.
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
45 год., в т.ч.	-
Індивідуальні завдання	
Контрольна робота 10 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Фахові компетенції:

- знання і розуміння тенденцій розвитку туристичної галузі на сучасному етапі;
- планування діяльності і стратегії розвитку туристичного підприємства;
- застосовування методики дослідження ринку туристичних послуг для його аналізу;
- визначення конкурентних позицій країни або видового ринку туристичних послуг.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТУРИЗМ ЯК ВИД ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Функції туризму, умови та фактори його розвитку

Туризм як сфера господарської діяльності. Туризм як вид соціокультурної та рекреаційної діяльності. Поняття туристичної послуги, її соціально-економічна характеристика. Значення сфери послуг та її складової частини – туризму в структурі народного господарства країни.

Роль та місце туризму в сучасному суспільстві. Соціально-економічні проблеми розвитку туризму в суспільстві. Туристична економіка. Основні поняття та визначення в туризмі: турист, туризм, туристична діяльність, туристична і пара туристична інфраструктура, туристична індустрія, туристичні ресурси, суб'єкт туристичної діяльності. Туристичний продукт та його складові: туристичні послуги, туристичні товари, антропологічні умови та ресурси. Специфічні особливості туристичного продукту як товару.

Функції туризму в суспільстві: оздоровча (рекреаційна), виховна, політична, економічна, екологічна, господарсько-економічна функція туризму.

Умови розвитку туризму: природно-географічні, історико-політичні, соціально-економічні, демографічні. Зовнішні та внутрішні умови та фактори розвитку туризму.

Класифікація туризму за різними ознаками: за спрямованістю туристичних потоків, за охопленням території, за терміном подорожі, за сезонністю, за ступенем організованості, за демографічним та соціальним складом учасників подорожі, за формою організації подорожі та обслуговування, за засобом пересування, за метою подорожі. Значення туризму за видами.

Тема 2 Організація ринку туристичних послуг

Структура та типологія національних туристичних ринків.

Сегментація ринку туристичних послуг. Види туристичних послуг та їх функціональна класифікація. Організація послуг комунікацій, організація послуг розміщення, організація послуг харчування, організація рекреаційних послуг. Соціально-економічне значення сфери послуг.

Міжнародна система послуг. Способи постачання послуг. Специфіка виробництва та постачання послуг. Споживачі й виробники туристичних послуг. Туристичне посередництво.

Туристичний консорціум та корпорація. Ресурси туризму. Види ресурсів та їх цінність. Мотивація та потреби споживачів (туристів). Попит на туристичні послуги та специфіка його формування. Споживчі вимоги до якості туристичних послуг.

РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 3. Міжнародні туристичні організації та міжнародні документи у сфері туризму

Світова туристична політика та роль міжнародних організацій у її формуванні та регулюванні. Структура міжнародних зв'язків та співробітництво у галузі туризму. Міжнародна інтеграція та глобалізаційні процеси в туризмі. Міжнародні організації: загальні, спеціальні, регіональні та інші. Формування та роль транснаціональних корпорацій у сфері туризму. Країни активного та пасивного туризму.

Всесвітня туристична організація: історія створення, організаційна структура, роль та значення у формуванні міжнародних туристичних обмінів. Комітети та комісії UNWTO: їх функції та завдання. Туристична політика: визначення та класифікація.

Міжнародні документи ООН, які обумовлюють розвиток туризму. Міжнародні документи UNWTO, які обумовлюють перспективи розвитку туристичної сфери в світі. Хартія

туризму. Кодекс туриста. Глобальний етичний кодекс туризму тощо. Особливості святкування Всесвітнього дня туризму: тематична спрямованість.

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 4. Туристична політика України на сучасному етапі. Механізм державного регулювання туризму

Структура управління туристичною сферою в Україні. Завдання та функції державних органів управління сферою туризму. Документи, що регулюють діяльність виконавчих органів в галузі туризму. Недержавні громадські організації та їх місце у регулюванні розвитку туристичної сфери. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні. Показники які характеризують стан туристичного ринку, кількість туристів та екскурсантів за регіонами, районами, містами та курортами. Державна програма розвитку туризму.

Організаційно-правовий механізм регулювання туристичної діяльності. Туристичне законодавство. Закон України «Про туризм»: положення, статті, регулювання; зміни до Закону.

Тема 5. Туристичні підприємства, класифікація, етапи створення

Регіональний рівень організації туризму. Регіональні органи регулювання туристичної діяльності. Основні цілі та порядок створення і функціонування туристичних підприємств. Види туристичних підприємств та їх особливості. Принципи організації їх діяльності

Тема 6. Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг

Ліцензування в туризмі. Види туристичної діяльності, що підлягають ліцензуванню. Ліцензійні умови та правила їх виконання. Сертифікація та стандартизація сфери складових індустрії туризму (за видами туристичних підприємств, за складовими туристичної сфери). Порядок надання туристичних послуг. Сертифікація закладів готельного господарства та ресторанного бізнесу. Державні стандарти та правила сертифікації засобів розміщення.

Тема 7. Екскурсійна діяльність: сутність та основні поняття

Екскурсія, її сутність та основні ознаки. Основні поняття екскурсійної діяльності. Функції екскурсій. Класифікація екскурсій. Основні критерії класифікації.

Тема 8. Основні поняття у туристичній анімації

Визначення анімації в туризмі та гостинності. Передумови розвитку туристичної анімації. Функції туристичної анімації. Види анімації – елементи анімаційних програм. Особливості та значення готельної анімації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
Тема 1. Функції туризму, умови та фактори його розвитку	10	5	2			3						
Тема 2. Організація ринку туристичних послуг	10	4	2			4						
Разом за розділом 1	20	9	4			7						
Розділ 2.												
Тема 3. Міжнародні туристичні організації та міжнародні документи у сфері туризму	10	6	2			2						
Разом за розділом 2	10	6	2			2						
Розділ 3.												
Тема 4. Туристична політика України на сучасному етапі. Механізм державного регулювання туризму	10	3	2			5						
Тема 5. Туристичні підприємства, класифікація, етапи створення	10	3	2			5						
Тема 6. Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг	10	3	2			5						
Тема 7. Екскурсійна діяльність: сутність та основні поняття	10	3	2			5						
Тема 8. Основні поняття у туристичній анімації	10	3	1			6						
Разом за розділом 3	50	15	9			26						
Контрольна робота	10					10						
Усього годин	90	30	15			45						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функції туризму, умови та фактори його розвитку	2
2	Організація ринку туристичних послуг	2
3	Міжнародні туристичні організації та міжнародні документи у сфері туризму	2
4	Туристична політика України на сучасному етапі. Механізм державного регулювання туризму	2
5	Туристичні підприємства, класифікація, етапи створення	2
6	Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг	2
7	Екскурсійна діяльність: сутність та основні поняття	2
8	Основні поняття у туристичній анімації	1
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Функції туризму, умови та фактори його розвитку»	3
2	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Організація ринку туристичних послуг»	4
3	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Міжнародні туристичні організації та міжнародні документи у сфері туризму»	2
4	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристична політика України на сучасному етапі. Механізм державного регулювання туризму»	5
5	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичні підприємства, класифікація, етапи створення»	5
6	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг»	5
7	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Екскурсійна діяльність: сутність та основні поняття»	5
8	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Основні поняття у туристичній анімації»	6
	Контрольна робота	10
	Разом	45

6. Індивідуальні завдання

Семестрова контрольна робота з дисципліни «Організація туристичної діяльності» є індивідуальним комплексним завданням.

Контрольна робота передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з курсу, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, вміння презентувати результати роботи. Контрольна робота виконується

студентом самостійно. Студент має право самостійно обрати тему роботи заздалегідь узгодивши її з викладачем. Оцінка за роботу враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Контрольна робота складається з титульної сторінки, змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел та додатків за необхідності. Вступ має розкривати актуальність обраної теми, мету та завдання написання реферату. Основна частина має складатися з кількох пунктів, що послідовно розкривають тему роботи. У висновках повинні міститися власні міркування щодо досягнутої мети.

В друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 12-15 стор., де вступ – 1 стор., основна частина – 8-10 стор., висновок – 1-1,5 стор., список використаної літератури – 1 стор.

7. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах:

- оцінювання роботи студентів під час практичних занять;
- оцінка за індивідуальну роботу студентів;
- проведення проміжного контролю;
- проведення підсумкового контролю.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль.

Проміжний контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за першим та другим розділом, дорівнює 60.

Підсумковий контроль здійснюється у форму заліку. До заліку допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю та написання і захисту реферату. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань становить 40.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів підсумкового семестрового контролю складає 100.

Термін виконання – не пізніше ніж за 20 днів до початку залікового тижня. Детальні вимоги до змісту індивідуальних завдань, критерії оцінювання та оформлення контрольної роботи наведені в НМКД «Організація туристичної діяльності».

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Разом	Залікова робота	Сума	
Розділ 1		Розділ 2	Розділ 3				Індивідуальне завдання				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7					T8
7	6	7	6	6	6	6	6	10	60	40	100

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль – 60 балів.

З них:

- активна робота на семінарських заняттях – 30 балів;
- поточний контроль – 20 балів;
- контрольна робота – 10 балів.

Критерії оцінювання контрольної роботи з дисципліни «Організація туристичної діяльності»:

- Оформлення роботи 2 бали.
- Повнота викладеної інформації 4 бали.
- Захист роботи 4 бали.

Теми контрольних робіт з дисципліни «Організація туристичної діяльності» додаються.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (заліку): виконання контрольної роботи, написання поточного контролю та робота на семінарських заняттях за результатами яких він набрав не менше 30 балів.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

2 теоретичних питання – 30 б (2х15).

Визначення понять з дисципліни (відкриті тести) – 10 б (2х5).

Питання до заліку додаються.

Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє на заліковому занятті після усної співбесіди. За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання заліку, становить 50 балів. Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє після усної співбесіди.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Абрамов В. В. Історія туризму: підруч./ В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. – Харків: Видавництво «Форт», 2010. – 286 с.: іл.
2. Александрова А. Ю. Международный туризм : учеб. для студентов высш. учеб. заведений, обучающихся по специальности "География" / А. Ю. Александрова. М. : Аспект Пресс, 2004. – 463 с.
3. Биржаков М. Б. Введение в туризм. Издание 9-е, переработанное и дополненное / М.Б. Биржаков – СПб.: «Издательский дом Герда», 2007. – 576 с.
4. Боголюбов В. С. Экономика туризма. / В. С. Боголюбов, В. П. Орловская – М.: Академия, 2005. – 192 с.
5. ДСТУ 3862-99 Ресторанне господарство. Терміни та визначення. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua/nau10/ukr/getcnt.php?uid=1022.260.0&nobreak>.
6. ДСТУ 4268:2003 Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kurortservice.com/uploads/assets/file/per.pdf>.
7. ДСТУ 4269:2003 Послуги туристичні. Класифікація готелів. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до стандарту: <http://www.ukrhotels.com/files/File/4269-2003.pdf>.
8. ДСТУ 4281:2004 Заклади ресторанного господарства. Класифікація. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://3umf.com/doc/449/>.
9. ДСТУ 4527:2006 Послуги туристичні. Засоби розміщування. Терміни та визначення. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.prohotel.tv/forum/index.php?autocom=downloads&showfile=439>.
10. Жарков Г. Н. Правовое обеспечение международного туризма: Учебно-практическое пособие / Г. Н. Жарков. – К.: Кондор, 2004. – 486 с.
11. Ильина Е.Н. Туроперейтинг: организация деятельности: учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 240 с.
12. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. / В. Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 300 с.
13. Нормативно-правові акти України з питань туризму: Збірник законодавчих та нормативних актів / Упор. М.І. Камлик. – К.: Атіка, 2004. – 464 с.
14. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покологна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. – Х.:ХНАМГ, 2008. – 541 с.
15. Осипова О. Я. Транспортное обслуживание. Обслуживание туристов: Учебник / О. Я. Осипова. – М.: Академия, 2006. – 384 с.
16. Основы туристской деятельности: учебник / Е.Н. Ильина, Г.И. Зорина, Е.В. Мошняга и др. – М.: Советский спорт, 2004.-200 с.
17. Пересічний О. В. Готельно-ресторанний бізнес, стан та перспективи розвитку. / О. В. Пересічний. – К.: Знання. – 2007. – 430 с.
18. Писаревський І. М. Матеріально-технічна база готелів: підручник / І. М. Писаревський, А. А. Рябев. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 276 с.
19. Писаревський І. М. Планування та організація туристичних маршрутів: Підручник / І. М. Писаревський, М. В. Тонкошкур; Харк. нац. акад. міськ госпва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 304 с.
20. Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, затверджені наказом Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 №19 та зареєстровані в Мін'юсті України 02.04.2004 за №413/9012. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lawua.info/jurdata/dir206/dk206012.htm>.
21. Правила обов'язкової сертифікації послуг з тимчасового розміщення (проживання) із змінами і доповненнями, внесеними наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 3 вересня 2007 року N 207 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lawua.info/bdata2/ukr2303/index.htm> та vi-leghas.ua/content/view/3878/36/lang,ukrainian/.

22. Про туризм: Закон України № 1282-IV – ВР від 18.11.2003 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 13. Ст. 180.
23. Сапрунова Н. С. Туризм: еволюція, структура, маркетинг. / Н. С. Сапрунова. – М.: Ось-89, 1997.- 160 с.
24. Сенин В. В. Организация международного туризма. / В. В. Сенин. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 400 с.
25. Сокол Т. Г. Організація туристичної діяльності: Підручник / За заг. ред.. В.Ф. Орлова. – К.: Грамота, 2006. – 266 с.
26. Сокол Т. Г. Організація туристичної діяльності: Підручник / Т. Г. Сокол. – К.: Грамота, 2006. – 264 с.

Допоміжна література

1. Степанов Е. Г. Основы курортологии: учебное пособие / Е. Г. Степанов. – Харьков: ХНАГХ, 2006. – 326 с.
2. Ушаков Д. С. Прикладной туроперейтинг: учебн. пособие. / Д. С. Ушаков. – М.: ИКЦ «МарТ», 2004 г. – 416 с.
3. Федорченко В. К. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. / В. К. Федорченко, І. М. Мініч – К.: Дніпро, 2000. – 160 с.
4. Энциклопедия туриста / Е. И. Тамм, Ю. Н. Александров, А. Х. Абуков, и др. – М.: Большая Российская энциклопедия, 1993. – 607 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www.nto.org.ua – Державна туристична адміністрація України, ДП "Національна туристична організація"
2. www.world-tourism.org/ruso/ - Всесвітня туристична організація
3. www.tourism.gov.ua – Державна туристична організація України